

Et dukkehjem – til udklip af underviser

Henrik Ibsen: *'Et dukkehjem'*

Scenerne skal klippes ud i tekstbidder af underviseren. Det er vigtigt at klippes dér, hvor der står anvist 'KLIPPES HER'. Det er vigtigt, at scenetallene ikke fremgår på udklippene, da eleverne selv skal lægge den rækkefølge, de mener er bedst for at publikum forstår stykket. Eleverne skal ikke nødvendigvis finde den eneste 'korrekte' placering, men kunne forklare, hvad deres valg gør ved fortællingen.

Nedenfor ses den oprindelige rækkefølge på scenerne, som vejledning til undervisning:

Berettermodellens fase	Scene(r)	Hvad sker der?
Anslag	1	Vi møder Nora og Torvald. Deres tilsyneladende lykkelige ægteskab præsenteres, men allerede her introduceres temaet om penge og afhængighed
Præsentation	2	Noras hemmelighed afsløres: Hun har lånt penge og forfalsket sin fars underskrift for at redde Torvalds liv
Uddybning	3-4	Krogstad afslører, at han kender hemmeligheden. Nora forsøger at få Torvald til at beholde Krogstad i banken, men Torvald afviser hende.
Point of no return	5	Krogstad sender brevet. Nora kan ikke længere forhindre, at Torvald får sandheden at vide.
Konfliktoptrapning	6	Torvald læser brevet. Nora opdager, at hendes forestilling om Torvald som den mand, der vil ofre sig for hende, ikke holder.
Klimaks	7	Krogstad trækker truslen tilbage, og Torvald mener, at problemet er løst. Men Nora har gennemskuet deres ægteskab.
Udtoning	8	Nora gør op med Torvald og sin rolle som hustru. Hun forlader hjemmet.

Scene 1 – Hjemmet

KLIPPES HER

Det er jul.

Nora kommer hjem med julegaver. Hun er glad, fordi Torvald snart skal være direktør i banken. Det betyder, at familien får bedre økonomi. Torvald mener dog stadig, at de skal passe på pengene og ikke låne.

TORVALD :

Har min lille lærke allerede været ude og bruge penge?

NORA :

Så behøver vi vel ikke være så forsigtige længere?

TORVALD :

Jo, vi skal stadig være fornuftige. Penge skal man ikke låne.

Scene 2 – Hemmeligheden

KLIPPES HER

Kristine Linde kommer på besøg hos Nora. De har ikke set hinanden i mange år og fortæller hinanden om deres liv. Nora fortæller, at Torvald tidligere var alvorligt syg. Lægerne mente, at han skulle rejse sydpå for at blive rask. Familien havde ikke penge til rejsen, så Nora lånte i hemmelighed penge af Krogstad. For at få lånet brugte Nora sin fars underskrift uden at fortælle det til Torvald. Hun har siden arbejdet på at betale pengene tilbage. Nora er stolt af, at hun reddede Torvalds liv, men hun er også bange for, at han opdager sandheden.

KRISTINE :

Vidste Torvald det?

NORA :

Nej. Han tror, at pengene kom fra min far.

Scene 3 – Krogstad

KLIPPES HER

Krogstad kommer til huset. Han arbejder i den bank, hvor Torvald snart bliver direktør. Torvald har besluttet, at Krogstad skal fyres. Krogstad fortæller Nora, at han kender hendes hemmelighed. Han ved, at hun brugte sin fars underskrift for at få lånet. Krogstad truer med at fortælle Torvald sandheden, hvis Nora ikke får Torvald til at lade ham beholde sit arbejde. Nora bliver presset og ved ikke, hvordan hun skal løse problemet.

KROGSTAD :

Jo, Nora. Du kan tale med ham. Din fars underskrift blev brugt efter hans død. Det er en alvorlig sag. Hvis Torvald afskediger mig, fortæller jeg ham sandheden.

Scene 4 – Presset vokser

KLIPPES HER

Nora forsøger at få Torvald til at ændre mening om Krogstad. Hun prøver at forklare, hvorfor han burde få lov til at beholde sit arbejde, men Torvald vil ikke ændre sin beslutning. Nora opdager, at hun ikke kan få Torvald til at hjælpe Krogstad. Senere kommer Krogstad tilbage og lægger et brev i Torvalds brevkasse. I brevet fortæller han om Noras lån og underskriften. Nora bliver meget bange. Hun ved, at Torvald snart kan opdage hendes hemmelighed.

KROGSTAD :

Nu ved han det snart.

Nora bliver desperat.

NORA :

Torvald må ikke læse det!

Scene 5 – Festen

KLIPPES HER

Nora skal til fest sammen med Torvald. Hun er meget nervøs, fordi hun ved, at Krogstads brev ligger i brevkassen. Hun prøver at få Torvald til at fokusere på hendes dans. Hun danser hurtigt og voldsomt og har svært ved at kontrollere sig selv. Torvald forsøger at få hende til at slappe af. Nora håber, at hun kan holde Torvald væk fra brevkassen så længe som muligt. Dr. Rank fortæller samtidig Nora, at Thorvald er alvorligt syg. Nora føler sig endnu mere presset, fordi flere alvorlige problemer rammer hende på samme tid.

NORA :

Hjælp mig med dansen. Jeg kan ikke huske trinene.

Hun danser voldsomt og nervøst.

Scene 6 – Brevet

KLIPPES HER

Efter festen kommer Nora og Torvald hjem. Torvald vil læse posten, men Nora forsøger at stoppe ham. Torvald finder Krogstads brev og læser det. Han bliver meget vred på Nora. Han tænker først og fremmest på, hvordan hendes handlinger kan ødelægge hans omdømme og karriere. Nora bliver chokeret over hans reaktion. Hun havde forventet, at Torvald ville beskytte hende og tage ansvaret sammen med hende. I stedet bliver han vred og siger, at de må skjule det, der er sket. Nora begynder at forstå, at deres forhold ikke er, som hun troede.

TORVALD :

Du har ødelagt hele min fremtid! Jeg er i din magt! Ingen må vide noget. Vi må blive ved med at være gift, som om intet er sket.

Scene 7 – Sandheden

KLIPPES HER

Krogstad sender et nyt brev. Han giver Nora dokumentet tilbage og trækker sin trussel tilbage. Torvald bliver lettet, fordi faren for hans omdømme nu er væk. Han mener, at alt kan blive normalt igen, og at han kan tilgive Nora. Nora ser anderledes på situationen. Hun er begyndt at forstå, at Torvald ikke ser hende som et ligeværdigt menneske. Hun tænker tilbage på sit liv med sin far og Torvald. Hun føler, at hun altid har været nødt til at være den, andre forventede, at hun skulle være. Nora beslutter, at hun må finde ud af, hvem hun selv er, og hvad hun selv ønsker.

TORVALD:

Jeg tilgiver dig. Nu kan alt blive, som det var. Nora ser længe på ham.

NORA:

Jeg tror, vi har noget at tale om.
Torvald forstår ikke, hvad hun mener.

NORA:

Jeg har været din lille dukke. Før var jeg fars dukke.
Her i huset har jeg kun været den, du ville have mig til at være.

TORVALD:

Nora, hvad siger du?

NORA:

Jeg har aldrig fået lov til at tænke selv. Jeg må finde ud af, hvem jeg er.

Scene 8 – Opgøret

KLIPPES HER

Torvald forsøger at få Nora til at blive. Han minder hende om hendes ansvar som hustru og mor og om deres børn. Nora forklarer, at hun også har et ansvar overfor sig selv. Hun har brug for at finde ud af, hvem hun er, og hvordan hun vil leve sit liv. Torvald har svært ved at acceptere hendes beslutning. Nora holder dog fast. Hun mener ikke længere, at hun kan blive i et ægteskab, hvor hun ikke føler sig fri til at være sig selv. Nora tager sit overtøj på og går mod døren. Hun stopper kort, men vender sig ikke om. Hun forlader hjemmet, og døren smækker bag hende.

NORA:

Jeg har et andet ansvar, som er lige så vigtigt: ansvaret for mig selv.

TORVALD:

Ingen kvinde forlader sin mand og sine børn.

NORA:

Måske er det netop det, jeg må gøre. Hun tager sit overtøj på.

TORVALD:

Kan du ikke blive?

NORA:

Jeg kan ikke blive her længere. *Nora går mod døren.*

TORVALD:

Nora!

*Hun stopper et øjeblik, men vender sig ikke.
Døren smækker.*

KLIPPES HER
